

การมีส่วนร่วมของครูในการจัดการศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3

TEACHERS PARTICIPATION IN ADMINISTRATION OF LARGE SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF UDON THANI PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA 3

ทัตพงษ์ มีจันทร์^{*1}, กิจพิณัฐ อุสาโห²

Thatapong Meechantee^{*1}, Kitpinit Usaho²

¹⁻²สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชธานี

¹⁻²Department of Educational Administration, Faculty of Educational Administration Ratchathani University, Thailand

*Corresponding author's e-mail: Tatpong160437@gmail.com^{*1}, Kitpinit.23@gmail.com²

Received: June 30, 2023

Revised: August 14, 2023

Accepted: August 31, 2023

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน ประกอบด้วยงานวิจัยเชิงปริมาณและวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของครูในการจัดการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 95 คน ได้มาด้วยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ มีค่าความเที่ยงตรง ระหว่าง .67-1.00 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .90 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้โปรแกรม Google form ได้รับตอบกลับคิดเป็นร้อยละ 75 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน เพื่อหาแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของครู และทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับการมีส่วนร่วมของครูในการจัดการศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ 2) แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของครู ได้แก่ ควรเปิดโอกาสให้ครูตัดสินใจในการวางแผนพัฒนาหลักสูตรและการประเมินผลการนำหลักสูตรสถานศึกษามาใช้ในการเรียนการสอนในสถานศึกษาให้มากยิ่งขึ้น ครูมีการบูรณาการการทำงานในทิศทางเดียวกันและมีความรู้สึกเป็นเจ้าของกิจกรรม ครูควรมีส่วนร่วมการให้ความเห็นชอบโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดสถานศึกษาจัดขึ้น และครูมีส่วนร่วมในการสะท้อนผลการดำเนินงานเพื่อปรับปรุงและพัฒนาแนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษา

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของครู; การจัดการศึกษา; แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วม

Abstract

This research employed mixed-method, consisting of both qualitative and quantitative research. The objective was to study the level of teacher participation in education administration. The research sample was 95 people by using stratified random sampling method for collecting data was questionnaire and interview form. The accuracy was between .67–1.00, the reliability was 90. The data was analyzed by descriptive analysis (frequency, percentage, mean, standard deviation) and content analysis. The study revealed, 1) The overall picture showed moderate teacher participation. The overall score was at a high level, and had small distribution. Considering each aspect, it was found that all aspects were at a high level. Participation in benefits was the aspect with the highest average value, participation in decision-making and participation in the evaluation, respectively. The participation in the operation had the lowest average. 2) Regarding to teacher's participation in administration development, It should be more opportunities for teachers to make and decisions in planning curriculum development and evaluate the use of school curriculum in teaching and learning in school. Teachers had integrated work in the same direction had a sense of ownership of activities. They should be involved in approving projects and activities that schools organize. They also participated in reflecting to improve and develop educational institutions operational guidelines.

Keyword: teachers' involvement; education management; participation development guidelines

ความสำคัญของปัญหาการวิจัย

การศึกษามีความจำเป็นต่อมนุษย์ หากบุคคลใดไม่ได้รับการศึกษาโอกาสความเจริญก้าวหน้า และพัฒนาชีวิตก็จะมีน้อยตามกันไป จะเห็นได้ว่าการศึกษาคือเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น การศึกษาที่จะก่อให้เกิดประสิทธิภาพได้นั้น ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลาย ๆ ภาคส่วนที่จะต้องร่วมแรงร่วมใจขับเคลื่อนพัฒนาหลักสูตร การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนท่ามกลางสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป แม้กระทั่งสถานศึกษาก็จะต้องปรับเปลี่ยนกลยุทธ์การเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ที่เปลี่ยนแปลงไป โดยจะต้องให้ผู้เรียนเกิดความรู้ตลอดเวลา มีทักษะกระบวนการ คิด และทักษะการใช้ชีวิต เพื่ออยู่ร่วมกันกับคนในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังนั้น ระบบการศึกษา จึงเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์ให้ยั่งยืน (สุภาวดี ใจภักดี, 2562, หน้า 17)

การบริหารสถานศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษา การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีมาตรฐานสามารถแข่งขันกับอารยประเทศในเวทีโลกได้ จึงต้องมีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา การจัดระบบโครงสร้าง การวางแผน และการดำเนินงานตามแผน รวมทั้งสร้างจิตสำนึกให้เห็นว่าการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และเป็นความรับผิดชอบของทุกคน ทั้งนี้ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษา จึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการปฏิบัติงาน ด้านการบริหารสถานศึกษาเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ซึ่ง

กระบวนการบริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การบริหารบุคคล (Staffing) การสั่งการ (Directing) และการควบคุม (Controlling) โดยมุ่งเน้นให้สถานศึกษาดำเนินการบริหารอย่างมีอิสระคล่องตัว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารสถานศึกษาไว้เป็น 4 งาน คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป (สุภาวดี ใจรักดี, 2563, หน้า 18)

การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาในสถานศึกษามีความสำคัญ ซึ่งผู้บริหารจำเป็นจะต้องนำหลักการมีส่วนร่วม (Participation) มาใช้ควบคู่กับการดำเนินงานในสถานศึกษา โดยมุ่งเน้นให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาร่วมมือกันทำงาน เพื่อให้การดำเนินการบรรลุเป้าหมายสอดคล้องกับแนวคิดของ วีระศักดิ์ วงศ์อินทร์ (2557, หน้า 11) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการที่บุคคลได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน ทั้งด้านการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ การรับผิดชอบ การวางแผนปฏิบัติงาน ตลอดจนการประเมินผล โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ และความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ อาจเกิดขึ้นจากการบริหารงานในสถานศึกษา นอกจากนี้การให้ความสำคัญของการบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นการที่ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูหรือบุคลากรทางการศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวางแผนการตัดสินใจ เกิดความเข้าใจกันในการปฏิบัติงานลดความเหลื่อมล้ำภายใน สถานศึกษา เปิดกว้างทางความคิดนำไปสู่การตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ (สุภาวดี ใจรักดี, 2562, หน้า 20) ครูจึงมีบทบาทโดยตรงในการร่วมพัฒนาสถานศึกษา ครูไม่เพียงแต่จะมีบทบาทหน้าที่ในการจัดการเรียนรู้เท่านั้นแต่ครูยังต้องศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานจนเข้าใจกระจ่าง ศึกษาหลักการวิธีการพัฒนาหลักสูตรระดับสถานศึกษาร่วมวางแผน และร่วมพัฒนาหลักสูตรระดับสถานศึกษาตรวจสอบความสอดคล้องสัมพันธ์กันของสาระที่จัดทำขึ้นตามสภาพปัญหา หรือความต้องการของชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่นกับมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มวิชา และมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน วางแผนการจัดการเรียนการสอนตามขอบข่ายเนื้อหา สาระมาตรฐานสัดส่วนของเวลาและหน่วยการเรียนรู้นำหลักสูตรไปปฏิบัติให้เกิดผลในห้องเรียนโดย เลือกใช้กระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย สอดคล้องกับธรรมชาติของสาระการเรียนรู้และเหมาะสมกับผู้เรียน วางแผนและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ได้ ข้อมูลที่แสดงความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้แต่ละช่วงชั้น และนำผลการประเมินมาพัฒนาผู้เรียนต่อไป (สุรภาพ นาคคนชม, 2565, หน้า 85)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายุตรธานี เขต 3 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ปัจจุบันนี้มีสถานศึกษาที่อยู่ในสังกัด จำนวน 6 อำเภอ สถานศึกษา จำนวน 203 แห่ง มีเป้าหมายเพื่อให้การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมีคุณภาพและมาตรฐานระดับสากลบนพื้นฐานของความเป็นไทย และมีนโยบายจัดการศึกษาด้านพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการการศึกษาที่มีคุณภาพ มีมาตรฐาน และลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ นอกจากนี้ยังมีจุดเน้นที่เกี่ยวกับการพัฒนาการศึกษาอีกมากมาย รวมทั้งการยึดหลักธรรมาภิบาล สร้างงาน สร้างสัมพันธ์มุ่งมั่น บริการ สืบสานเศรษฐกิจพอเพียง เสริมสร้างความเข้มแข็งในการจัดการศึกษา มีการบริหารจัดการแบบบูรณาการ และส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายุตรธานี เขต 3, 2566, หน้า 11)

จากแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ได้จัดการศึกษาถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนมีภารกิจทั้งด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป และเพื่อให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 โดยกำหนดเป้าประสงค์ในการพัฒนาลำดับงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ให้มีการพัฒนาระบบบริหารจัดการโดยใช้พื้นที่เป็นฐาน มีนวัตกรรมเทคโนโลยีดิจิทัลเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนบนฐานข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้องทันสมัย และเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ลำดับงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 จึงมีความจำเป็นต้องบริหารจัดการสถานศึกษาของตนเองเพื่อสนองนโยบายตามแผนการศึกษาแห่งชาติ โดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการภายในองค์กร โดยบูรณาการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3, 2566, หน้า 53)

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการจัดการศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 เพื่อนำผลการศึกษามาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมการมีส่วนร่วมบริหารสถานศึกษาของครูและเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการให้ครูผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทั้งในปัจจุบันและอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของครูในการจัดการศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3
2. เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูในการจัดการศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3

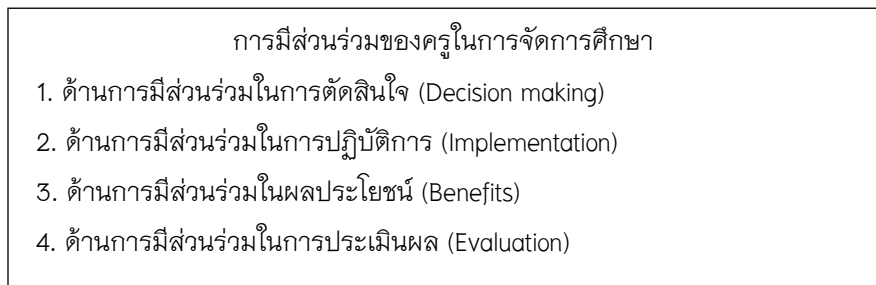
การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วมเป็นทฤษฎีการจูงใจที่เกี่ยวข้องและสามารถโยงไปสู่กระบวนการมีส่วนร่วมได้ เป็นแนวคิดเกี่ยวกับการจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความพึงพอใจ โดยเชื่อว่าผู้ปฏิบัติงานจะปฏิบัติงานได้ผลดีมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นกับความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงาน เพราะผู้ปฏิบัติงานจะเพิ่มความสนใจในงาน มีความรับผิดชอบ กระตือรือร้น ที่จะทำงานซึ่งเป็นการเพิ่ม ผลผลิตของงานให้มากขึ้น ในทางตรงกันข้าม หากผู้ปฏิบัติงานไม่พึงพอใจในการทำงาน เกิดความท้อถอย ส่งผลต่อคุณภาพงานออกมาไม่มีประสิทธิภาพ ทฤษฎี ดังกล่าวสอดคล้องกับการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของบุคลากรในองค์กร กล่าวคือ ถ้าบุคลากรได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานได้ร่วมคิดตัดสินใจจะส่งผลให้บุคลากร ในองค์กรเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของในกิจกรรมมากขึ้น ทำให้ประสบผลสำเร็จในการพัฒนาได้ นอกจากนี้ทฤษฎีการสร้างผู้นำก็มีความสำคัญ คือ ผู้นำที่มีอำนาจที่ดี (Positive leader) มักจะนำการเคลื่อนไหวในการทำงานอยู่เสมอ ในขณะที่ผู้นำที่ไม่มีอำนาจที่ดี (Negative leader) จะไม่มีผลงานที่สร้างสรรค์เลย การสร้างผู้นำที่มีอำนาจหรือผู้นำจะช่วยจูงใจให้บุคลากรเต็มใจที่จะทำงาน เพื่อให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน เนื่องจากผู้นำ เป็นผู้ที่มีความสำคัญในการจูงใจและรวมกลุ่มคน ดังนั้นทฤษฎีการมีส่วนร่วมของบุคลากรในองค์กร ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือร่วมมือร่วมแรงกันในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

แสดงให้เห็นถึงการมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของบุคลากรและผู้นำร่วมกัน ซึ่งกระบวนการมีส่วนร่วมจะต้องมีผู้นำที่ดีอันจะนำไปสู่ความสำเร็จขององค์กรได้ (Herzberg, 1959)

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับได้นำแนวคิดทฤษฎีของโคเฮนและอัฟโฮฟฟ์ (Cohen & Uphoff, 1980, pp. 219–222) มี 4 ด้าน มาเป็นขอบเขตของการวิจัย ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ 3) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามหัวข้อดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูโรงเรียนขนาดใหญ่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 จำนวน 189 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูโรงเรียนขนาดใหญ่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 จำนวน 127 คน กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 608) ได้มาด้วยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) จำแนกตามสถานภาพครูได้ ดังนี้ ครูไม่มีวิทยฐานะ จำนวน 76 คน ครูชำนาญการ จำนวน 9 คน และครูชำนาญการพิเศษ จำนวน 42 คน
3. กลุ่มตัวอย่างที่ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน เลือกแบบเจาะจงตามคุณสมบัติผู้บริหาร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้ 1) ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของครูในการจัดการศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ตอนที่ 2 แบบสอบถามระดับการมีส่วนร่วมของครูในการจัดการศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามแนวความคิดของลิเคิร์ต (Likert's scale) (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, หน้า 121) ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดสำหรับผู้ตอบแบบสอบถามให้ข้อเสนอแนะแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูในการจัดการศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 สำหรับแบบสัมภาษณ์ถึงโครงสร้างเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของครู และนำผลจากการวิเคราะห์เชิงปริมาณแต่ละด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด มาสร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อหาคำตอบแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูในการจัดการศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 มีผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ได้แก่ 1) นางศรีสมร สันทา ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลหนองหานวิทยายน 2) นายประยุทธ์ นามโยธา ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองหาน นายสุรัชย์ แสงศิลา ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสะแบง โดยเลือกเป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ 5-10 ปี 2) สร้างแบบสอบถามแล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของคำถาม ความเหมาะสมของปริมาณข้อความ ความชัดเจนของภาษา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ 3) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาเสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบเครื่องมือในด้านความตรงตามเนื้อหา (Content validity) ความถูกต้องของรูปแบบ (Format) และการใช้ภาษา (Wording) และพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อความคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวัด (Index of item objective congruence) ความครอบคลุมของข้อความคำถามและความชัดเจนของภาษาที่ใช้ โดยให้ค่าความสอดคล้อง ดังนี้ +1 หมายถึง เห็นด้วย ว่าข้อความคำถามมีความสอดคล้องกับประเด็นที่ต้องการศึกษา 0 หมายถึง ไม่แน่ใจ ว่าข้อความคำถามมีความสอดคล้องกับประเด็นที่ต้องการศึกษา -1 หมายถึง ไม่เห็นด้วย ว่าข้อความคำถามมีความสอดคล้องกับประเด็นที่ต้องการศึกษา ผลการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามอยู่ในระหว่าง .67-1.00 4) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) เพื่อหาความเชื่อมั่นกับประชากรผู้ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ครูโรงเรียนขนาดกลางในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 จากนั้นหาคุณภาพเครื่องมือ โดยตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ .90 และใช้ Google form 5) จัดทำเครื่องมือฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป 2.6 แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการหาคำตอบแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูในการจัดการศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 โดยนำผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณมาตั้งคำถามสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้แนวทางพัฒนาในลำดับต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) และใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ดังนี้ 1) วิจัยเชิงปริมาณผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยดำเนินการโปรแกรม Google form เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้รับอีเมลแบบสอบถามตอบกลับทั้งหมด 95

คน คิดเป็น ร้อยละ 75 2) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 3 คน โดยทำการสัมภาษณ์เป็นเวลา 1 – 2 ชั่วโมง ต่อ 1 คน ด้วยตัวเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถาม ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามจัดระเบียบข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปดังนี้ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามตอนที่ 1 ได้แก่ สถานภาพ และประสบการณ์ในการทำงาน โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) 2) ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมของครูในการจัดการศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วแปลความหมายโดยเทียบกับเกณฑ์ บุญชม ศรีสะอาด (2554, หน้า 3 และ หน้า 121) ข้อมูลแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูในการจัดการศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 วิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของครูในการจัดการศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยนำข้อมูลที่ได้รับจากการตอบแบบสอบถามมาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังตาราง 1

ตาราง 1 การมีส่วนร่วมของครูในการจัดการศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม
1	ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	4.18	.67	มาก
2	ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ	4.10	.58	มาก
3	ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	4.21	.52	มาก
4	ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	4.11	.53	มาก
รวม		4.15	.57	มาก

จากตาราง 1 พบว่า การมีส่วนร่วมของครูในการจัดการศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีการกระจายตัวน้อย ($\bar{X} = 4.15$, S.D = .57) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ($\bar{X} = 4.21$, S.D = .52) รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 4.18$, S.D = .67) และด้านการมีส่วนร่วม

ในการประเมินผล ($\bar{X}$ = 4.11, S.D = .53) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ($\bar{X}$ = 4.10, S.D = .58)

แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของครู ได้แก่ ควรเปิดโอกาสให้ครูตัดสินใจในการวางแผนพัฒนาหลักสูตรและการประเมินผลการนำหลักสูตรสถานศึกษามาใช้ในการเรียนการสอนในสถานศึกษาให้มากยิ่งขึ้น ครูมีการบูรณาการการทำงานในทิศทางเดียวกันและมีความรู้สึกเป็นเจ้าของกิจกรรม ครูควรมีส่วนร่วมการให้ความเห็นชอบโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดสถานศึกษาจัดขึ้น และครูมีส่วนร่วมในการสะท้อนผลการดำเนินงานเพื่อปรับปรุงและพัฒนาแนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษา

ผลการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 3 ท่าน ได้แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูในการจัดการศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 สามารถสรุปผลในแต่ละด้านได้ ดังนี้ 1) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ได้แนวทางพัฒนา ดังนี้ ควรเปิดโอกาสให้ครูเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในการตัดสินใจเกี่ยวกับกระบวนการ คัดเลือก สรรหา แต่งตั้ง ครูและบุคลากรทำหน้าที่สอนที่เหมาะสมกับตำแหน่งงาน รวมทั้งการพิจารณาความดีความชอบในโอกาสต่าง ๆ โดยกระบวนการประชุมที่เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นอย่างต่อเนื่องและทุกวาระที่มีการเปลี่ยนแปลงบุคคลในหน่วยงาน เพื่อสร้างความพึงพอใจความรับผิดชอบร่วมกันที่จะนำมาซึ่งความเป็นเอกภาพในการปฏิบัติและขจัดความขัดแย้งภายในองค์กร 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ได้แนวทางพัฒนา ดังนี้ สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมกระบวนการบริหารกิจกรรมของโรงเรียนมากขึ้น ควรเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายร่วมกันกับสถานศึกษาทำให้รู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถานศึกษา เช่น เปิดโอกาสให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรที่เหมาะสมแก่นักเรียนในฐานะผู้ปฏิบัติและใกล้ชิดกับนักเรียน 3) ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ได้แนวทางพัฒนา ดังนี้ สถานศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรได้รับความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพมากขึ้น เช่น ตำแหน่งและวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรรับฟังปัญหาที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของชีวิตและความก้าวหน้าในอาชีพครูพร้อมทั้งสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานโดยการจัดสวัสดิการที่จำเป็นต่าง ๆ เช่น การจัดหาสวัสดิการเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำเพื่อสร้างที่อยู่อาศัยให้แก่ข้าราชการที่มีรายได้น้อย 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้ครูมีการกำหนดขอข่วยการประเมินผลการบริหารจัดการของสถานศึกษาเป็นแบบชัดเจน โปร่งใส เช่น การพิจารณาความดีความชอบแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้วิธีการประเมินผลการปฏิบัติงานแบบ 360 องศา โดยเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น เพื่อนครู นักเรียน เป็นต้น ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณา และควรให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลการใช้หลักสูตรการศึกษาให้มากขึ้น รวมถึงการกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายของสถานศึกษา

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัย การมีส่วนร่วมของครูในการจัดการศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 สามารถอภิปรายผล ได้ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ระดับการมีส่วนร่วมของครูในการจัดการศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีการกระจายตัวน้อย ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีการ

สนับสนุนให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการบริหารการศึกษา เพื่อกำหนดเป้าหมายวางแผนขั้นตอนการดำเนินงานของกิจกรรมพัฒนาองค์กร ระดมความคิดเห็นนำเสนอเรื่องต่าง ๆ ที่จำเป็นในการพัฒนาองค์กร ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทุก ๆ งาน ซึ่งมากน้อยแตกต่างกันตามภาระงาน โดยมีการประชุมปรึกษาหารือ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบในการปฏิบัติงานตามแผนงานของสถานศึกษาที่ระบุตามโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ที่ได้วางแผนไว้เพื่อทำความเข้าใจในทิศทางการจัดการศึกษาในสถานศึกษา ให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรฐานขององค์กร สอดคล้องกับผลการวิจัยของกิตติศักดิ์ อังคะนาวัน, 2562, หน้า 97-111) พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนหัวถนน อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จารุวรรณ รากเงิน (2560, หน้า 174) พบว่า การมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาต่อการบริหารสถานศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของสิทธิชัย อุตทาสา (2562, หน้า 29-40) พบว่า การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุภาวดี ใจภักดี (2562, หน้า 16) พบว่า ครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา โดยรวมและในแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุรภพ นาคนชม (2565, หน้า 83) พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ข้อเสนอแนะแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูในการจัดการศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 เรียงลำดับจากค่าความถี่มากไปหาน้อยในแต่ละด้าน ดังนี้ 2.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ได้แก่ ควรเปิดโอกาสให้ครูตัดสินใจในการวางแผนพัฒนาหลักสูตรและการประเมินผลการนำหลักสูตรสถานศึกษามาใช้ในการเรียนการสอนในสถานศึกษาให้มากยิ่งขึ้น รองลงมา คือ ควรกำหนดนโยบายให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจจัดระบบข้อมูลข่าวสารของสถานศึกษาและการวางแผนการพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศให้ทันสมัย สอดคล้องกับผลการวิจัยของจารุวรรณ รากเงิน (2560, หน้า 174) พบว่า แนวทางพัฒนา คือ ควรเปิดโอกาสให้ครูตัดสินใจในการวางแผนพัฒนาหลักสูตรและการประเมินผลการนำหลักสูตรสถานศึกษามาใช้ในการเรียนการสอนในสถานศึกษา และควรเปิดโอกาสให้ครูได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจพิจารณาความดีความชอบในสถานศึกษามากยิ่งขึ้น เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและยุติธรรม (สุภาวดี ใจภักดี, 2562, หน้า 16) พบว่า แนวทางพัฒนา คือ ควรเปิดโอกาสให้ครูได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจพิจารณาความดีความชอบในสถานศึกษามากยิ่งขึ้น เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและยุติธรรม และควรเปิดโอกาสให้ครูเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในการตัดสินใจเกี่ยวกับกระบวนการ คัดเลือก สรรหา แต่งตั้ง ครูและบุคลากรทำหน้าที่สอนที่เหมาะสมกับตำแหน่งงาน รวมทั้งการพิจารณาความดีความชอบในโอกาสต่าง ๆ โดยกระบวนการประชุมที่เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นอย่างต่อเนื่องและทุกวาระที่มีการเปลี่ยนแปลงบุคคลในหน่วยงาน เพื่อสร้างความพึงพอใจความรับผิดชอบร่วมกันที่จะนำมาซึ่งความเป็นเอกภาพในการปฏิบัติและซัดความขัดแย้งภายในองค์กรผลการวิจัยของ สุรภพ นาคนชม, (2565, หน้า 83) พบว่า แนวทางพัฒนา คือ ครูควรมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม/โครงการด้วยความเต็มใจและเต็มความสามารถ และผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้ครูมีส่วนร่วมในการระดมความคิดเห็นที่จำเป็นกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย นโยบาย จัดทำและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยของ สิทธิชัย อุตทาสา (2562, หน้า 87-88) พบว่า แนวทางพัฒนา คือ ผู้บริหารควรสนับสนุนให้

ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย นโยบาย และพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อตรวจสอบนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ และสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมกระบวนการบริหารกิจกรรมของโรงเรียน ผลการวิจัยของสุรภพ นาคนชม, (2565, หน้า 83) พบว่า แนวทางพัฒนา คือ ครูมีส่วนร่วมในการสะท้อนผลการดำเนินงานของผู้บริหารเพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาแนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษา และให้ครูมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาสับสนุนให้ครูมีการกำหนดขอบข่ายการประเมินผลการบริหารจัดการของสถานศึกษาเป็นแบบชัดเจน โปร่งใส เช่น การพิจารณาความดีความชอบแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้วิธีการประเมินผลการปฏิบัติงานแบบ 360 องศา โดยเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น เพื่อนครู นักเรียน เป็นต้น ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณา (สุรัชย์ แสงศิลา, 2566)

องค์ความรู้ใหม่

การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารจัดการการศึกษาซึ่งเป็นบทบาทสำคัญต่อการเรียนของผู้เรียน ผู้เรียนเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเพื่อสร้างความมั่นใจในคุณภาพของการจัดการศึกษา โรงเรียนจะต้องแสดงภาระหน้าที่ความรับผิดชอบต่อนักเรียนและผู้ปกครอง เพื่อจะจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม และความต้องการของผู้ปกครองและชุมชน ดังนั้น ผู้เรียนที่มีคุณภาพจึงเป็นสิ่งที่โรงเรียนและชุมชนต้องการและเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนดให้ผู้เรียนต้องเป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีระดับโลก การมีส่วนร่วมของครูในการจัดการศึกษาของโรงเรียนจึงเป็นบทบาทที่สำคัญในการส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน ครูถือเป็นบุคคลที่มีบทบาทต่อผู้เรียนเป็นอย่างมาก เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพสถานศึกษาจะต้องให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผู้บริหารควรให้ครูมีส่วนร่วมประชุมเพื่อนำเสนอเรื่องต่าง ๆ ที่มีความจำเป็นในการพัฒนาองค์กร

1.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ผู้บริหารควรให้ครูมีส่วนร่วมเกี่ยวกับหลักสูตรที่นำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียน เพื่อให้ครูสามารถออกแบบกระบวนการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับศักยภาพของนักเรียน

1.3 ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ผู้บริหารควรให้ครูมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์จากกิจกรรมโครงการพัฒนาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในองค์กร เพื่อขจัดปัญหาข้อขัดแย้งในองค์กร

1.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ผู้บริหารควรเปิดใจยอมรับคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยให้ครูมีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อให้ครูได้ทราบถึงสภาพปัจจุบันและสามารถนำเสนอแนวทางพัฒนาที่เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาได้ในฐานะเป็นผู้ลงมือปฏิบัติ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารจัดการศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3

2.2 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารจัดการศึกษากับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3

เอกสารอ้างอิง

- กิตติศักดิ์ อังคะนาวัน. (2562). การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนหัวถนน อำเภอพนสนธิคม จังหวัดชลบุรี. *วารสารรามคำแหง*, 2(1), 97-111.
- จารุวรรณ รากเงิน. (2560). การมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาต่อการบริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด. *สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการ* มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด.
- ชัยอนันท์ แก้วเงิน. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการ* การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). *หลักการวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วีระศักดิ์ วงศ์อินทร์. (2557). การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาตราด. *วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการ* การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ศรีสมร สنها. (2566, มีนาคม 21). ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลหนองหานวิทยายน. สัมภาษณ์ 21 มีนาคม 2566.
- สิทธิชัย อุตทาส. (2562). ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 4. *วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์*, 5(3), 28-40.
- สุภาวดี ใจภักดี. (2563). การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 1. *วารสารสังคมศาสตร์วิจัย*, 11(2), 18-34.
- สุรัชย์ แสงศิลา. (2566, มีนาคม 21). ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสะแบง. สัมภาษณ์ 21 มีนาคม 2566.
- สุรภาพ นาคณชม (2565). การพัฒนาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของครู สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม. *วารสารพุทธปรัชญาวิวัฒน์*, 6(2), 83-96.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3. (2566). *แผนปฏิบัติการประจำปี 2566*. อุดรธานี: กลุ่มบริหารงานบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3.
- Cohen, J.M. & Uphoff, N.T. (1980). *Rural Development Participation: Concept and Measures for Project Design Implementation and Evaluation*. Rural Development Committee Center for International Studies, Cornell University.

Herzberg, F. (1959). *The Motivation to work*. New York: John Wiley and Sons.

Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.